

СЕТКАЙ

Кіраўнік групы PR кампаніі МТС Таццяна КУРБАТ.

Вучань 11 класа слускай гімназіі № 1 Павел БАГУШЭВІЧ.

ёй гэта было вельмі непрыемна. Яна паскардзілася маме, а мама патэлефанавала мне. Я патлумачыла ў класе, што такія рэчы — не жартачкі, а дзеянні, якія могуць быць пакараны. Але дзеці ўсё ж такі жорсткія, і як бы ты ні гаварыў імі, што нельга прыніжаць і крыўдзіць аднакласніка, назаўтра гэта забываецца і знаходзіцца новы «аб'ект» для жартаў. Таму я рабіла ўпор менавіта на адказнасць, у тым ліку бацькоў, — здаецца, гэта спрацавала.

Расказаць, паказаць і даць пакаштаваць

— Як кажуць, любую хваробу лягчэй папярэдзіць, чым лячыць. Мяркую, гэта справядліва і для інтэрнэт-небяспекі — інфармацыйная прафілактыка дапамагае прадухіліць многія небяспечныя сітуацыі...

Таццяна КУРБАТ: — Узрост уваходжання дзяцей у інтэрнэт сёння складае 7–8 гадоў, таму працаваць з імі трэба як мага раней. Цягам амаль 2 гадоў, што мы праводзім адукацыйны праект «Дзеці ў інтэрнэце», высветлілася: у пытаннях інтэрнэт-грамацнасці і бяспекі, валодання тэхналогіямі настаўнікі не з'яўляюцца аўтарытэтам для дзяцей... Доследным шляхам даведлася, што праводзіць урокі павышэння інтэрнэт-адукаванасці трэба ў 1–2 класах, бо старшакласнікі нам распавядуць усё самі. Распрацоўшчыкі праграмы, спецыялісты факультэта псіхалогіі МДУ, прыдумалі жывую і захапляльную для малодшых школьнікаў форму падачы інфармацыі, мы абралі персону, якая выступае аўтарытэтным і цікавым расказчыкам, чалавекам з выключна пазітыўным вобразам, да таго ж мае педагогічную аду-

кацыю. Такім чалавекам стаў вядомы спявак і тэлеведучы Георгій Калдун. Праграма ўрока, разлічаная на 45–60 хвілін, складаецца з мультымедыйнай прэзентацыі і метадычнай часткі. Асноўныя правілы бяспечнага інтэрнэту выкладаюцца ў гульнявой, інтэрактыўнай форме. Мы не гаворым дзецям, што інтэрнэт — гэта страшнае зло. Наадварот, распавядаем, што гэта вельмі цікава і карысна. Трэба толькі ўмець карыстацца тэхналогіямі і правільна сябе паводзіць. Значнасць гэтага праекта мы для сябе бачым у тым, каб уключыць у дыялог усе пакаленні і ўсе групы зацікаўленай аўдыторыі. Гэта і дзеці, і настаўнікі, і бацькі.

Цяпер паток ахвотных прыняць у сябе ўрок інтэрнэт-бяспекі настолькі вялізны, што ў «лісце чакання» сёння стаяць каля 47 школ. Зразуме-ла, што мы адны не зможам ахапіць усе школы краіны. Таму на нядаўняй сустрэчы з прадстаўнікамі сістэмы адукацыі прапанавалі такі варыянт: праводзіць навучальныя семінары для старшакласнікаў, каб яны пазней самі навучалі малодшых. І вельмі хочацца, каб да гэтай сацыяльнай місіі, да дыялогу пакаленняў далучалася як мага больш людзей.

Павел БАГУШЭВІЧ: — У мяне ёсць малодшы брат Міша. Яму 8 гадоў і ён вучыцца ў 1 класе нашай школы. Пакуль што ў яго няма ніякай цікавасці да інтэрнэту, ён больш захапляецца зборкай канструктара «Лега». Але фар-

мальна мы ўжо карыстаемся сецівам. У гімназіі паглыбленае вывучэнне англійскай, і калі ім задаюць паўтарыць некалькі новых слоў, то я заходжу ў інтэрнэт-слоўнік, набіраю гэтакія слова і з дапамогай транслятара слухаем яго вымаўленне, з правільнымі націскамі. Мне здаецца, гэта цудоўна: дзіця ў 8 гадоў ведае, што ў інтэрнэце ёсць такая класная рэч, як анлайн-перакладчык, якая дапамагае ў вучобе.

— Існуе вялікае мноства карысных сайтаў, дзе ў даступнай і цікавай форме выкладаюцца асноўныя прынцыпы і правілы бяспечных паводзін у інтэрнэце. Ёсць выдатныя прэзентацыі на сайтах міністэрстваў унутраных спраў Беларусі і Расіі, існуюць сучасныя, у тым ліку бясплатныя, антывірусы і праграмы бацькоўскага кантролю ў інтэрнэце. Але галоўнае — уключыць не толькі кнопкі таймераў і антывірусаў, а ўключыць сябе, дарослага, у тое, чым жыве і цікавіцца дзіця. Што яшчэ варта зрабіць, каб пэўна не «бегчы за цягніком»?

Таццяна КУРБАТ: — Трэба дабіцца таго, каб дзіця вам давярала. Толькі тады можна сумесна ўвайсці ў гэты вялізны, дзесьці небяспечны, але пераважна карысны і цікавы віртуальны свет. Павышаючы ўзровень інтэрнэт-адукаванасці сваіх дзяцей, не забывайцеся аб тым, што гэта варта рабіць і самім.

Калі дзіцяці 5–7 гадоў, яму дазваляецца прабыць за камп'ютарам не больш чым 7–10 хвілін у дзень, ад 7 да 12 гадоў — 30 хвілін, 12–14-гадовым падлеткам варта знаходзіцца за камп'ютарам не больш чым 1 гадзіну, 14–17-гадовым — 1,5 гадзіны.

Настасся ГРЫНКЕВІЧ: — На ўроках АБЖ у школе дзецям даюць пэўныя базавыя правілы — напрыклад, аб тым, што трэба быць асцярожным з агнём ці не ісці нікуды з незнаёмым чалавекам. Правілы бяспечных паводзін у інтэрнэце, наколькі я ведаю, у школьнай праграме пакуль не выкладаюцца. Мабыць, варта ўвесці

гэты курс, прычым не толькі для малодшых класаў. «Повторение — мать учения», таму варта перыядычна паўтараць курс з папраўкамі на ўзрост і цікавасці вучняў.

Маргарыта ПРАХІНА: — Такія трэнінгі ўжо распрацаваны нашымі спецыялістамі і прадстаўнікамі Мінадукацыі пры падтрымцы ЮНІСЕФ, і з наступнага навучальнага года яны будуць уключаны ў школьную праграму, пакуль толькі факультатыўна, а ў будучыні, магчыма, стануць абавязковымі.

Наталля ЛІТВІНКА: — Я згодна, што падобныя праекты з удзелам спецыялістаў розных сфер трэба распрацоўваць для дзяцей розных узростаў. Але ніякая тлумачальная работа не дапамагае, калі бацькі не будуць прымаць пэўныя меры. Трэба ствараць альтэрнатыву «завісання» ў інтэрнэце — спартыўныя мерапрыемствы, разнастайныя гурткі і секцыі, забавы, у тым ліку сумесныя. Вельмі важна паказаць дзецям, што ёсць іншы свет і што трэба ўмець кантактаваць з людзьмі найперш у рэальнасці.

Ганна СТРАЛКОВА: — Ніводную праблему нельга вырашыць праз сістэму забарон і пакаранняў. Дзеля прафілактыкі правапарушэнняў у інтэрнэце было б не лішне ладзіць сустрэчы старшакласнікаў з супрацоўнікамі праваахоўных органаў, якія маглі б засцерагчы ад тых ці іншых памылак, нагадаць пра наступствы пэўных учынкаў. А выключна пачалавечы я лічу, што галоўнае ў жыцці — гэта сям'я, і выдатна, калі бацькі стануць для свайго дзіцяці старэйшымі сябрамі і дарадцамі, а не карнікамі, якіх трэба баяцца.

Павел БАГУШЭВІЧ: — У кожнай праблемы ёсць свае вытокі. Чаму дзеці сядзяць у інтэрнэце, калі ў навакольным свеце існуе столькі ўсяго цікавага? Мне здаецца, большасць такіх людзей проста не ведае, чым сябе заняць: тут паглядзеў відэа, тут прачытаў навіны, тут зачapaіўся вокам за фота — а канкрэтна нічога не зрабіў, толькі час змарнаваў. Усё залежыць ад кожнага канкрэтнага чалавека, ад таго, як яго выхавалі бацькі, што ў яго ўклалі педагогі. Кагосьці не трэба абмяжоўваць, дастаткова сказаць, напрыклад: «Ты іграеш на трубе — вось табе сайт з відэаўрокамі і нотамі, тут можна дзеляцца з аднадумцамі сваімі дасягненнямі» — і ўсё, праблема практычна вырашана, чалавек знайшоў тое, што яму цікава. А іншаму чалавеку, больш залежнаму ад чужых меркаванняў і схільнаму рабіць «як усе», напэўна, трэба надаць больш увагі, аказаць пэўную дапамогу.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Асновы дзіцячай бяспекі ў інтэрнэце (паводле Google)

1. Пагаварыце з вашым дзіцем: абмяркуйце вэб-сайты і паслугі, якія прадастаўляюцца анлайн, навучыце не адкрываць файлы і ўкладанні ад незнаёмых людзей. Патлумачце, чаму трэба падыходзіць да ста-сункаў у інтэрнэце адказна. Вось добрае правіла: калі не гатовы штосьці сказаць чалавеку ў твар, не трэба пісаць яму гэта ў сеціве.

2. Карыстайцеся тэхналогіямі разам, каб вырашаць пытанні па меры іх паступлення.

3. Дапамажыце ўсёй сям'і выпрацаваць правільныя звычкі на конт бяспечных пароляў; нагадайце аб тым, што пры карыстанні камп'ютарамі ў публічных месцах — у школе, бібліятэцы, інтэрнэт-клубе — трэба абавязкова выходзіць з акаўнтаў. Гэта як зачыніць за сабой дзверы на ключ.

4. Выкарыстоўвайце настройкі канфідэнцыйнасці і кантролю доступу на сайтах, дзе можна абменьвацца інфармацыяй; абмяркуйце з дзіцем, якую асабістую інфармацыю нельга размяшчаць публічна.

5. Заўжды праверяйце ўзроставае абмежаванні інтэрнэт-сэрвісаў — у гульнях, відэазапісах.

6. Пагаварыце з іншымі дарослымі — настаўнікамі, сапрацоўнікамі, спартыўнымі трэнерамі, іншымі спецыялістамі, якія працуюць з дзецямі.

7. Абараніце свой камп'ютар і асабістыя звесткі, рэгулярна абнаўляйце антывіруснае праграмнае забеспячэнне.

8. Не спыняйцеся на дасягнутым. Бяспека — не разавая рэч, бо тэхналогіі развіваюцца і трэба ісці ў нагу з часам.

Здароўе падлетка

ПСІХОЛАГ ЯК СЯБАР

КАЛІ ТАБЕ

АД 10 ДА 19,

У ЦЯБЕ МНОГА ПЫТАННЯЎ...

КАМУ ІХ ЗАДАЦЬ?

Звыш 50 спецыялізаваных службаў здароўя ў нашай краіне арыентавана на падлеткаў. Шэраг такіх устаноў — цэнтраў дружалюбных адносін да падлеткаў — адкрыты пры падтрымцы Дзіцячага фонду ААН (ЮНІСЕФ).

Неабходнасць стварэння падобных цэнтраў абумовіла само жыццё. Даследаванні паказалі, што многія школьнікі не валодаюць дакладнай інфармацыяй аб рызыцы і наступствах заражэння рознымі інфекцыямі, псіхалагічных асаблівасцях стасункаў паміж юнакамі і дзяўчатамі, аб шкодным уплыве няправільнага харчавання, тытуню, алкаголю і наркатыкаў. Самі маладыя людзі пастаянна ўказваюць на тое, што любая праблема прымушае іх звяртацца не да бацькоў, а да равеснікаў у інтэрнэце. Цэнтры ж прапануюць кваліфікаваную дапамогу — такую, якая захавала здароўе, забяспечыць доступ да сучасных медыцынскіх паслуг.

— З моманту адкрыцця цэнтры «Поспех» у 2003-м тысячы юнакоў і дзяўчат, і не толькі з Мінска, атрымалі кампетэнтны адказ на свае пытанні адносна стасункаў з бацькамі, няшчаснага кахання, канфліктаў у школе, — кажа каардынатар Цэнтры дружалюбных адносін да падлеткаў «Поспех», псіхалаг 23-і гарадской дзіцячай паліклінікі г. Мінска Кацярына БЛІЗНЮК. — Калі да нас звяртаюцца бацькі, то яны часцей наракаюць на дрэнную паспяховасць дзіцяці ў школе, на прагулы ці, наадварот, на тое, што дзіця — «ціхоня». Расце колькасць звяротаў, звязаных з рознымі страхамі: нехта баіцца заставацца дома адзін, другі баіцца цемры і г. д. Расце колькасць дзяцей з камп'ютарнай залежнасцю — хоць, вядома ж, самі «іграманы» адмаўляюць сваю залежнасць і не любяць паходы да псіхолога...

Дружалюбныя цэнтры працуюць на базе паліклінік і дапаўняюць іх работу, а таму медкартка тут не заводзіцца. Падлеткаў звяртаецца ананімна: не паведамляе ні свайго прозвішча, ні адраса.

У цэнтрах працуюць педыятр, акушэр-гінеколаг, псіхолог, валеолаг. Аднак пры неабходнасці запрашаюцца і іншыя спецыялісты — напрыклад, нарколаг або дэрматолаг. Тут могуць прызначыць лячэнне, але, акрамя гэтага, ідзе велізарная асветніцкая праца: праходзяць «круглыя стoly», чытаюцца лекцыі. Скажам, шасцікласнікам раскажваюць пра гігіену і фізіялогію.

У цэнтры «Поспех» працуюць клубы «Хлопчык. Юнак. Мужчына» і «Я самая, самая, самая...».

— За час работы цэнтры было некалькі выпадкаў, звязаных з ранняй цяжарнасцю, — раскажвае Кацярына Блізнюк. — Індывідуальныя кансультацыі гінеколога і псіхолога дапамагалі часам захаваць дзіця. Дарэчы, летась на прыёме ў псіхолога пабывала амаль тысяча чалавек, у гінеколога — звыш 700 дзяўчат. Большасць звяртаецца па запісе, аднак ёсць і тыя, хто прыходзіць без папярэдняга званка. Мы актыўна працуем і падчас канікул. Кансультацыі праводзяцца бясплатна.

Цэнтры дружалюбных адносін да падлеткаў у Мінску:

«Ювентус» (17-я гарадская дзіцячая паліклініка), тэл. 261 02 19.

«Поспех» (23-я гарадская дзіцячая паліклініка), тэл. 242 15 73.

«Давер» (8-я гарадская дзіцячая паліклініка), тэл. 272 22 94.

«Юнікс» (26-я гарадская паліклініка), тэл. 315 54 38.

«Галс» (13-я гарадская дзіцячая паліклініка), тэл. 389 31 63.

«Разам» (11-я гарадская дзіцячая паліклініка), тэл. 260 36 39.

«Сіняя птушка» (4-я гарадская паліклініка), тэл. 250 64 00.

«Парус надзеі» (7-я гарадская дзіцячая паліклініка), тэл. 248 32 34.

Святлана БАРЫСЕНКА

